

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINA—JURISPRUDENȚA—LEGISLAȚIUNE—ECONOMIE POLITICĂ—FINANȚE—SOCIOLOGIE

FONDATOR :
ION S. CODREANU
Avocat

DIRECTOR :
DEM. I. DOBRESCU
Avocat

COMITETUL DE REDACȚIE :

Traian Alexandrescu, Decanul Baroului de Ilfov ; **Alexandru Cerban**, Profesor Universitar, Avocat ; **Iosef G. Cohen** Consilier la Consiliul Legislativ, Avocat ; **Gr. Conduratu**, Avocat ; **N. Jac [Constantinescu]**, Președinte la C. de Apel București ; **E. Cristoforeanu**, Dr. în Drept dela Roma, Avocat ; **René Demogue**, Profesor la Facultatea de Drept din Paris ; **Vintilă Dongoroz**, Conferențiar universitar, Membru în Consiliul de disciplină al Baroului Ilfov ; **D. Gălășescu-Pyk**, Profesor Universitar, Avocat ; **Alfred Juvara**, Profesor Universitar, Avocat ; **Ștefan Laday**, Președinte la Consiliul legislativ ; **I. Gr. Periețeanu**, Directorul Bibliotecii Marilor Procese, Avocat ; **Emil Ștan Rappaport**, Consilier la Curtea de Casație din Varșovia ; **C. Sipsom**, Profesor Universitar ; **C. A. Stoeanovici**, Conf. univ., Membru al Consiliului Legislativ ; **Gr. L. Trancu-Iași**, fost Ministru, Avocat ; **Petre Vasilescu**, Profesor Universitar ; **Al. Velescu**, Dr. în Drept, Avocat, **Albert Vahl**, Profesor la Facultatea de Drept din Paris.

SECRETAR DE REDACȚIE :

E. C. Decusară, Dr. în Drept din Paris, Directorul Statisticii Judiciare

S U M A R

— *Curierul luni Ianuarie*: D-l Eugen Petit părăsește rubrica specială Curierul mensual, Moartea lui C. Hamangiu. Conversiunea datoriilor. Noua lege de organizare a Corpului de avocați. Roba. Ecouri dela Consiliul superior al Magistraturei. Casa de Credit a magistraților. Un emoționant caz de conștiință. Intârzierea achitării salariilor Corpului judecătoresc. Anteproiectul pentru modificarea legii de org. Inaltei Curți de Casație. Noul ministru de justiție, de *Traian Alexandrescu*, Decanul Baroului Capitalei.

— *Drepturile civile ale femeilor*, de Gr. L. Trancu-Iași, fost ministru;

— *O scurtă lămurire*, de Alexandru N. Gane, Prim-Președinte al Consiliului Legislativ;

— *Observațiuni asupra Anteproiectului de Procedură Penală* (urmare) de Dr. Vintilă Dongoroz;

— *Constantin Hamangiu*, de Aurel Safirescu, Procuror general, Brașov;

— *Discursul D-lui Traian Alexandrescu*, Decanul Baroului, la înmormântarea Ministrului de justiție C. Hamangiu;

JURISPRUDENȚĂ.

— Trib. Ilfov s. IV civ. cor.: *Elena Tudor cu Maria Teodorescu* și Trib. comercial Ilfov s. I: *Maria Ionescu cu Soc. Mikado* (Dacă judecătorul de ocol este competente să ordone urmărirea de venituri generale ale unui imobil?), cu o *Notă de avocații Constantin Wortman și S. Revici*.

— *Drept comercial comparat*, de Prof. M. Hacman, vol. II, *Recenzii*, de E. Cristoforeanu.

Dela 1 Ianuarie 1932 prețul abonamentului anual la revistele CURIERUL JUDICIAR și JURISPRUDENȚA GENERALĂ s'au redus la 800 lei pentru avocați și la 700 lei pentru magistrați.

Rugăm a se lua act și continua a ni se da concursul. Plata abonamentelor se poate face prin mandat postal direct la Curierul Judiciar.

CURIERUL LUNEI IANUARIE

*Dites le bien avec plaisir,
cachez le mal avec soin et n'y
pensez qu'avec douleur.*

Fénélon

1) D-l Eugen Petit părăsește rubrica specială a Curierului mensual. — 2) Moartea lui C. Hamangiu. — 3) Conversiunea Datoriilor. — 4) Noua lege de organizare a Corpului de avocați. Roba. — 5) Ecouri dela Consiliul superior al Magistraturei. — 6) Casa de Credit a Magistraților. 7) Un emoționant caz de conștiință. — 8) Intârzierea achitării salariilor Corpului judecătoresc. — 9) Anteproiectul pentru modificarea legii de org. Inaltei Curți de Casație. — 10) Noul Ministru de Justiție

Penultimul număr al revistei **Curierul Judiciar**, pe anul expirat, ne-a adus o veste, care ne-a întristat.

Talentatul creator al acestei rubrici ne împărtășește gândul său hotărât, de a nu alimenta, mai departe coloanele în care au strălucit verva, spiritul, minunata sa cultură și curajul nobil al unui criticism onest și inciziv, care i-a barat, câtva timp, drumul către forul instanței supreme.

Nu discutăm dacă motivele retragerii d-lui Eugen Petit sunt sau nu fără replică. Există situațiuni, în care omul nu poate și nici nu trebuie să găsească un arbitru, mai calificat, de cât propria lui conștiință.

De aceea, ne închinăm, în fața acestei hotărâri, fără, însă, a ne putea ascunde sentimentul leal al unei covârșitoare păreri de rău și al unei legitime îngrijorări, în ceea ce privește perspectivele de continuare a rubricii.

D-l consilier Eugen Petit ne lasă o succesiune intelectuală, pe cât de strălucită, tot pe atât de grea de purtat pe umeri.

Practica judiciară ne-a învederat, în multe cazuri, aceluia care trăim în cadrul dreptului aplicat, că succesiunile sunt grele nu numai prin pasivul lor, ceea ce, de altfel, este explicabil, dar și prin activul lor, ceea ce, la prima aparență, ar impresiona ca un fapt paradoxal.

Cea mai neîndoelnică dovadă a acestui adevăr, care constituie, tot deodată, și cel mai expresiv omagiu ce aducem d-lui Petit, este că de-acum rubrica Curierului lunar va face obiectul unei colaborări largi, în care 12 redactori deosebiți vor veni cu aportul lor mensual.

Evit, et **pour cause**..., să traduc repartițiunea acestei munci într-o formulă matematică...

Moartea lui C. Hamangiu

Dispariția neașteptată a lui Hamangiu ni se pare încă, aceluia care l-am cunoscut, iubit și admirat, un vis urît și tragic.

Pentru mine, care l-am apropiat sulește atît de mult și care am găsit în el, pe vremuri, un șef iubit, iar mai apoi un prieten devotat, este greu, este atît de greu să pot traduce în cuvinte de circumstanță, expresiunea întreagă a durerii mele și a caracterizării cuvenite unei atît de strălucite figuri din magistratura românească și din literatura noastră juridică.

A trebuit să caut, cu prilejul comemorării sale la Înalta Curte de Casație și cu prilejul înmormântării, accentele trebuitoare, pentru ca să dau un ecou durerii corpului profesional, pe care am onoarea să îl reprezint.

Ecoul durerii mele personale nu l-am putut și mi-i cu neputință să-l exprim prin cuvinte.

Eu și împreună cu mine toți acei cari au fost prietenii și colaboratorii lui nu ne putem închea sentimentul de adîncă jale ce ne stăpînește de cît numai în lacrimi, cari sunt cea mai nobilă, mai cuprinzătoare și mai consolantă poezie a durerii.

Conversiunea datoriiilor

Opiniunea publică așteaptă, cu înfrigurare, forma definitivă a legii pentru conversiunea datoriiilor.

Reclamată de nevoi sociale și economice, ce nu ar putea fi comprimate, mai departe, fără serioase primejdii, conversiunea apare ca o bravadă logică, adusă concepțiilor clasice ale civilistilor, pentru cari întreaga așezare juridică nu putea să aibă alte temelii de cît dogma imutabilității convențiilor și intangibilitatea drepturilor câștigate.

Astăzi noțiunea sacro-sanctă a proprietății a fost scoborâtă de pe pedestalul înalt, unde se părea că este imună la curentele impure ale ideologiilor destructive...

Concepțiunea juridică a dreptului de proprietate, socotit altă dată ca un drept subiectiv al proprietarului, a fost redusă la concepțiunea proprietății-funcțiune socială.

Proprietatea ca drept subiectiv este considerată azi ca o noțiune metafizică în contradicțiune radicală cu pozitivismul modern (Duguit).

Teoria funcțiunii sociale a proprietății și teoria impreviziunii deschid Dreptului orizonturi noi, cuprinzătoare de aspecte inedite la fiecare pas. Ele alcătuiesc sursa fecundă și bine făcătoare a mijloacelor, cu care trebuie să ne utilăm, din punctul de vedere juridic și economic, spre a pregăti elementele vieții de mâine și a preveni zguduiriile catastrofale, ce marchează toate sfârșiturile epocilor istorice.

O singură obiecțiune, însă... Nu pricepem conversiunea ca pe un privilegiu, acordat unei anumite clase sociale. Ea trebuie întinsă la toate categoriile de debitori, cari au în favoarea lor buna credință.

Noua lege de organizare a Corpului de avocați

Corpul avocaților din România are un nou statut de organizare profesională. Legea votată de parlamentul național-țărănist în anul 1931, din cauza unui amendament introdus de Cameră și din cauza fobiei manifestate, la adresa avocaților, de agramății și demi-doctii trimiși să reprezinte națiunea, a rămas înmormântată în arhiva Senatului.

Grație sprijinului prețios, pe care mi l-a dat regretatul C. Hamangiu, și inimoșii mei colegi, avocații din Senat, am putut învinge unele rezistențe, destul de hotărâte și, din nefericire, destul de influente, pentru ca să facă o atmosferă defavorabilă.

Lucru curios; dușmanii legii nu mai erau, de astă dată, agramății și demi-doctii, ci oameni culți, foarte culți.

Departa de mine gândul să găsesc explicațiunea faptului în cunoscutul dicton francez: **les extrêmes se touchent**.

Introducerea doctoratului, controlul eficace al autonomiei, une-ori licențioase, a Barourilor, de către organul central al Uniunii, ridicarea prestigiului Corpului prin reglementarea serioasă a sancțiunilor disciplinare, precizarea condițiilor relative la stagiul și la examenele profesionale, așezarea asistenței judiciare pe baze practice, care fac dintr'însa un factor real și util al scopului social urmărit, introducerea robei, iată numai câteva din numeroasele inovațiuni fericite, cuprinse de noua lege pentru organizarea Corpului de avocați.

Reforma robei prezintă, însă, unele dificultăți.

În primul rând, se pune problema, dacă aplicațiunea imediată a portului robei este cu putință.

Chestiunea pare că se va tranșa în sensul că,

până la 15 Septembrie 1932, sau cel mai târziu până la 1 Ianuarie 1933, portul robei să fie facultativ.

Foarte mulți colegi din Baroul Ilfov mi-au arătat intențiunea lor de a îmbrăca roba imediat după promulgarea legii.

A doua dificultate este provocată de intervențiunea d-nelor și d-relor avocate din Barou cari cer, cu drept cuvânt, ca roba avocaterelor să fie acomodată anumitor cerințe estetice, în legătură cu toaleta feminină. O delegațiune a avocaterelor mi-a vorbit chiar în acest sens.

Mi-am rezervat răspunsul până după consulta-re d-lui Const. Naumescu, președintele Uniunii, care, la rându-i va trebui să ceară avizul unui... croitor.

Ecouri dela Consiliul Superior al Magistraturei

Lucrările urmate, în ședințele din ultimul timp ale acestui înalt for judiciar, au provocat unele comentarii.

În lumea oamenilor noștri de drept au pătruns zvonuri asupra unor incidente, destul de vii, ivite cu prilejul discutării candidaților.

Nu am verificat autenticitatea zvonurilor și nici nu socotesc oportun să intru în amănunte. Imi place să cred că tensiunea verbală din consiliu a fost provocată numai de preocuparea unei cât mai desăvârșite selecțiuni a magistraților.

Mi s'a părut, însă, cu desăvârșire bizar faptul că un foarte distins magistrat a fost respins dela înaintare într'un post, ce i s'ar fi convenit încă de multă vreme.

Intrigat de ostracizarea aceasta nemeritată, am căutat să aflu motivul. Mi s'a spus, însă refuz să cred și înclin către bănuiala că informatorul meu nu era în curent cu realitatea lucrurilor, că magistratul înlăturat ar fi săvârșit neertata crimă, de a fi scris, acum câțiva ani, o critică a lucrărilor consiliului superior al magistraturei.

Cunoșc pe membrii consiliului superior ca pe niște magistrați eminenti; toți au în urma lor o strălucită carieră, în cursul căreia au împărțit, în mod neprihănit, dreptatea.

Imi este cu neputință să concep, din parte-le, un asemenea act de intoleranță. Se poate, oare, discalifica, din punct de vedere profesional, un magistrat, pentru o așa zisă infracțiune de opinie?

În ce mă privește, am socotit în totdeauna că intoleranța este cea mai drastică și mai odioasă formă a arbitrarului, de oarece ea calcă în picioare și nesocotește persoana omului în manifestațiunile ei cele mai nobile și inviolabile: Ideea și Simțirea.

Cassa de Credit a Magistraților

Legea pentru înființarea unei Casse de Credit a Magistraților este una din frumoasele realizări ale lui C. Hamangiu, fostul ministru de justiție.

Am, însă, impresiunea că ea nu a determinat, în sufletele celor cari vor fi beneficiarii instituțiunei, sentimentul intens de mulțumire ce ar fi fost de așteptat.

Sunt sigur că sentimentul acesta nu va întârzia să se manifeste, atunci când roadele legii vor deveni vizibile.

Omul este prin excelență materialist și utilitar. Această însușire îi dă forța de a nu cădea victima optimizmului utopic.

Am fost în măsură să observ și să apreciez toată partea de sinceră și caldă sfortare, făcută de ministrul justiției, spre a putea asigura foștilor săi colegi de magistratură un instrument de credit avantajos și sigur.

Din tot sufletul, doresc instituțiunei nou create o mare și continuă prosperitate. De altfel, bazele, pe care este pusă administrațiunea ei, sunt o cheazăsie sigură că urarea mea nu va fi desmințită.

Un emoționant caz de conștiință

Sentimentul de adâncă dragoste și considerațiunea ce port Magistraturei mă obligă să cred că există și că trebuie să existe o casuistică judiciară.

Controlul sever, nemilos chiar, al conștiinței proprii, iată o condițiune esențială, fără de care nu poate exista suflet de adevărat judecător.

Mi-a rămas întipărită amintirea vorbelor rostite în piesa lui Gaston Leroux, **La Maison des Juges**, de către unul dintre personagiile proeminente ce apar pe scenă, președintele Curței de Casație Louis Lamarque:

„Mes fautes à moi sont innombrables, mais je les bénis, puisqu'elles m'ont appris à pardonner”.

Mă refer la considerațiunile de mai sus sub impresiunea unui turburător caz de conștiință, relevat, în numărul 41 din anul trecut al acestei reviste, de către un cunoscut și destoinic magistrat, d-l Traian Scriban.

D-l Scriban recunoaște și își impută că une ori a arestat oameni nevinovați, cărora a trebuit apoi să le dea drumul.

Mărturisesc că oricât mi-ar părea de oribilă eroarea judiciară, apreciez sinceritatea brutală, cu care magistratul vine și mărturisește că împrejurările l-au indus în eroare. Este o sfâșietor de dure-roasă auto-sanctiune.

Ușurința cu care se arestează și transformarea arestului preventiv într'o sanctiune anticipată dau acestei probleme un caracter de dureroasă și alarmantă actualitate.

Sunt organe superioare ale Ministerului public, care apreciază valoarea magistraților din parchete și dela cabinetele de instrucție după numărul arestărilor ce ordonă.

Nu găsesc îndestulător de călduroase cuvinte, ca să îndemn pe toți magistrații, cari lucrează în pe-

nal, să citească și să retină emoționantele pagini din lucrarea valoroasă a d-lui G. Guilhermet, **Comment se font les Erreurs Judiciaires.**

Nu-mi închipui că poate exista, pentru un magistrat conștient, o mai mare obligațiune de cât aceea de a avea conștiința profesională totdeauna în veghe, spre a evita groaznica crimă a eroarei judiciare.

Adevărul este atât de greu de cucerit. Technica lui logică suferă dezmințiri dela epocă la epocă și dela meridian la meridian.

A-i îngreua cucerirea prin ușurința și lipsa noastră de atențiune, este a săvârși cel mai neîngăduit și monstruos atentat contra noțiunilor sociale de umanitate, progres și justiție.

Intârzierea achitărei salariilor Corpului judecătoresc

La calamitatea unei salarizări neîndestulătoare, se mai adaugă și neplata la timp.

Sunt localități, în care magistrații nu au primit salariile de câteva luni. Din mai multe județe, au venit în București, pe cheltuiala lor, magistrați în delegațiune, spre a expune Ministerului cât de intolerabilă e o asemenea situațiune.

Acum trei săptămâni, am auzit citindu-se dela tribuna Senatului scrisoarea unui judecător; se arăta printr'însa că, lipsiți de bani, magistrații se văd expuși la umilința de a li se refuza creditul de către comercianți pentru articolele alimentare, de care au nevoie.

Ziarul **Universul** înregistra, nu de mult, memoriul adresat de magistrații din Craiova Ministerului de Justiție și celui de Finanțe tot în această chestiune.

Mi s'a spus că s'au luat măsuri, pentru curmarea acestei stări de lucruri. Poate că, între timp, a intervenit o îndreptare a răului.

Dar, dacă nu a intervenit, ce nume ar putea să poarte un asemenea tratament ?

Ante-proiectul pt. modificarea leg. de org. a Inaltei Curți de Casație

Se spune că Ministerul Justiției proiectează o nouă modificare la legea organică a Inaltei Curți.

Este amețitor, dacă numărăm legile de organizare și modificările intervenite până acum. Fenomenul general al mobilității noastre legislative are, pare-se, ceva bolnăvicios.

Nu știu de ce atunci când văd enormul număr de legi prezentate parlamentului și impresionanta notă contradictorie ori distructivă față de legiurile anterioare, mă gândesc, fără să vreau, la fenomenul cunoscut în psihiatrie sub denumirea de **la danse de Saint-Guy.**

Am relevat acest sistem general și persistent, care contribuie ca opera legislativă să fie lipsită de caracterul său de permanență, în lipsa căruia ea degenerează într'un banal act administrativ, care este,

esențial, sporadic prin faptul aplicațiunii sale limitate și izolate.

Există aici un caz de adâncă și fecundă reflexiune pentru doctrinarii dreptului nostru constituțional, de oarece este nediscutat, astăzi în sociologie, că funcțiunea legislativă este aceea dinte funcțiunile juridice ale Statului, care, în ordinea cronologică, a apărut cea din urmă.

Etapă, în mersul ascendent al evoluțiunii sociale, ea ar trebui să alcătuiască un progres. Și, totuși...

Noul ministru de justiție

Sucesiunea politică a regretatului Hamangiu a luat-o d-l Valer Pop, un distins jurist ardelean, pe care am avut repetate ocazii să-l apreciez, în procesele în care am pledat împreună.

Sub aparențele de modestie și discreție, care proiectează o lumină atât de simpatică în jurul persoanei sale, noul ministru de justiție reprezintă o reală cultură juridică și generală, pe care o pune cu folos în valoare, grație unui remarcabil talent oratoric.

Cea mai exactă definițiune a personalității d-lui Valer Pop, este că, atunci când vorbești cu d-sa, te întrebi dacă nu cumva regionalismul și spiritul specific ardelean, de care se vorbește atât de mult, nu sunt produsul unei imaginațiuni perverse și diabolice, pe care o turbură, în calculele ei, fenomenul contopirei tuturor sufletelor românești.

Revista **Curierul Judiciar**, cu mine împreună, urează noului ministru de justiție muncă spornică, întemeiată pe respectul drepturilor magistraților și pe sollicitudinea la care ei au dreptul din toate punctele de vedere.

TRAIAN ALEXANDRESCU

Decanul Baroului de Iifov

DREPTURILE CIVILE ALE FEMEILOR

Civilizația, cu tot avântul care l'a luat în ultima vreme, a lăsat să subsiste, totuși, o mulțime de prejudecăți, ce apasă și întunecă rațiunea noastră. Pe lângă atâtea idei generoase, câștigate unele cu sacrificiul sângelui, altele făsnite din spiritele clare ale oamenilor superiori, vegetează încă o sumedenie de idei și credințe, care poartă stigmatul barbariei, al egoismului și al îngustimei de judecată.

Femeea, privită altădată ca o sclavă a bărbatului, cu mîntea redusă, incapabilă să stea alături de el, în nici o activitate, care ar fi însemnat un aport de inteligență sau energie, se bucură încă și astăzi, la unele popoare, de o considerație cu mult inferioară capacității, de care a dat dovadă, fie în domeniul științei, înscriindu-se printre marile genii ale omenirii, fie în al literaturii, fie în practica profesiei-

nilor de tot felul, ca medicina, dreptul, comerțul, etc.

Nu numai atât. Femeea a adus un suflu de entuziasm, devotament și spirit de sacrificiu într-o ramură socială, condusă de inteligența severă a bărbaților și unde inima simțitoare a femeii este o mai bună sfătuitoare decât orice sistem științific, elaborat după îndelungate studii.

Este vorba de domeniul asistenței sociale, unde mulțumită spiritului de inițiativă, sensibilității și intuiției sale, s'au creat societăți de ajutor mutual, școli pentru infirmiere, azile pentru orfani, pentru bătrâni, dispensarii, cămine, etc.

În unele țări, recunoscându-se femeilor capacitatea lor, ele au fost chemate să colaboreze alături de bărbați, în principalele domenii sociale și politice.

Din punct de vedere al dreptului civil, femeile se bucură acolo de aceeași situație juridică ca și soțul lor, și căsnicia este o asociație de oameni liberi și perfect egali juridicește.

Noi am rămas în urmă nu numai față de țările apusene, ci chiar față de Rusia țaristă.

De mult mă preocupă nedreptatea ce se face semenelor noastre și am considerat regimul juridic al femeii măritate ca o pată pe conștiința noastră, a oamenilor de drept: legistatori și juriști.

De aceea, când la conferința interparlamentară, am văzut seriozitatea, competența și inteligența fină, cu care erau înzestrate femeile, ce s'au perindat la tribună, mi-am dat și atunci seama cât de profundă este greșala și ce nedreptate facem mamelor, soțiilor și fiicelor noastre, ținându-le într-o inferioritate atât de jignitoare, din punctul de vedere al dreptului civil.

Și-am promis atunci, că voi depune un proiect de lege pentru acordarea, deocamdată, a drepturilor civile femeilor măritate.

Am întocmit un articol unic, modificator al art. 197 cod. civ., pe care l-am depus pe biroul Camerii. Articolul l'am redactat astfel:

„Femeea majoră prin trecerea ei în căsătorie își păstrează deplinătatea capacității juridice, putând exercita toate drepturile civile, fără ca actele sale să fie supuse aprobării soțului ei.

„Toate dispozițiunile contrarii celor de față rămân abrogate, în afară de cele privitoare la regimul dotal”.

De ce m'am oprit numai la modificarea acestui articol, trecând peste celelalte articole referitoare la incapacitatea femeii măritate, cuprinse sub Cap. VI titlul V din Cartea I c. civ. și peste alte dispoziții răzlețite în tot codul civil?

Art. 197 prevede incapacitatea femeii măritate de a stă în justiție, fără autorizația bărbatului. Această incapacitate se revărsă asupra succesiunii întregi de acte judiciare sau extrajudiciare, care duc până la conflictul în fața instanțelor.

Putința de a-și apăra singur drepturile în fața

justiției, implică capacitatea de a face tot ce privește obținerea acestor drepturi, adică toată seria de fapte, cari îmbracă rând pe rând haina juridică, indiferent dacă vor da naștere sau nu la un viitor conflict.

Prin înlăturarea, deci, a incapacității femeii, prevăzută de art. 197, ea este pusă în mod automat în aceeași situație juridică ca și bărbatul, în sânul căsniciei.

Articolul, de care am vorbit mai sus l'am însoțit de următoarea :

„EXPUNERE DE MOTIVE”

„Legile sunt expresiunea nevoilor și moralei vremurilor, sub care au fost create. Evoluția mereu crescândă în viața popoarelor impune noi adaptări, care trebuiesc fixate în texte de legi modificatoare și corespunzătoare acestei evoluțiuni, pentru a răspunde necesităților actuale.

„Pe acest principiu se bazează existența și rostul parlamentului.

„Pornind dela aceste considerente, socot drept o necesitate urgentă și imperioasă modificarea dispozițiilor din codul civil, care privesc incapacitatea juridică a femeii măritate.

„Modificarea este cu atât mai justificată, cu cât dispozițiunile respective, nu mai corespund cu diferitele legiuri mai recente, prin care s'a derogat dela principiul incapacității femeii măritate.

„Astfel „Legea pentru organizarea corpului de avocați”, în art. 4, spune:

„Femeea avocat care se căsătorește păstrează capacitatea deplină în exercițiul profesiei”.

„Femeea avocat, care întrumește condițiunile art. 1 din aceeași lege, va putea cere înscrierea în corpul avocaților și exercita profesia cu deplină capacitate, fără a fi nevoie de autorizația soțului său”.

„Legea pentru modificarea administrativă din 14 Iunie 1924, introduce prin art. 24 inovația consilierilor comunale prin cooptare.

„Un adevărat pas spre emanciparea femeii, a făcut legiuitorul prin „Legea pentru organizarea administrațiunii locale din 3 August 1929”, acordând prin art. 375 dreptul de vot și de a fi alese, femeilor, în consiliile comunale.

„Greutățile vieții au scos femeea din rolul pur menajer și au împins-o tot mai mult în tranșeele luptei pentru existență alături de bărbat.

„De aceea situația femeii în dreptul nostru civil este un anacronism și o absurditate. Femeea măritată, este asimilată unui minor sau interzis, când aceeași femeie, înainte de căsătorie sau în timpul văduviei, se bucură de toate drepturile civile.

„Ea este victima supraviețuirii unei concepții sociale învechite, bazată pe slăbiciunea femeii și puterea maritală, două principii, cari formau nucleul familiei romane și care astăzi nu mai au nici un rost.

„Astăzi, când intelectualicește, femeea este pe a-

ceeși treaptă ca și bărbatul, când există femei savant, femei medic, femei avocat, — femei avocat capabilă să apere interesele bărbaților în fața justiției, — este absurd ca ea să nu fie socotită capabilă să semneze în interesul ei personal o poliță de 1.000 lei, fără autorizația bărbatului sau în lipsa acestei autorizații, fără încuviințarea justiției.

„În legislația comercială, s'a acordat femeii dreptul de a exercita comerț, numai în baza unui mandat general din partea soțului.

„Dacă în viața comercială, unde se cere mai multă abilitate și o cunoaștere mai profundă a realităților economice, femeia măritată este aproape independentă, cu atât mai mult merită această independență în dreptul civil.

„De altfel țările civilizate au recunoscut de mai de mult capacitatea juridică a femeii măritate.

„În Anglia, prin bula din 18 August 1882, femeia măritată este complect liberată din puterea maritală: ea are dreptul să dobândească, să înstrăineze, să stea în justiție fără controlul bărbatului.

„În Elveția, codul civil din 1907, dă femeii măritată o deplină capacitate civilă. În expunerea de motive a acestei legi, se spune:

„Căsătoria nu despoze femeia nici de inteligență, nici de experiența afacerilor. Un observator atent ar putea să constate tocmai contrariul”.

„În Italia, incapacitatea femeii măritate a fost suprimată prin legea din 17 Iulie 1919.

„Este timpul să ne punem și noi în rândul țărilor civilizate și să recunoaștem femeilor deplinătatea drepturilor civile.

„S'o facem, domnilor deputați, din respectul ce le datorim și drept omagiu pentru sacrificiile, ce le fac pentru țară.

„Deaceea, vă rog să binevoșiți a vota proiectul de lege, ce-l supunem aprobării D-voastre.

„Aprobarea D-voastre, se impune cu atât mai mult, cu cât în provinciile de dincolo de Carpați, femeile au aproape plenitudinea drepturilor civile și simțul de echitate impune să nu lăsăm tovarășele noastre de aci într'o stare de inferioritate față de colegele lor din Transilvania sau Maramureș”.

* * *

Proiectul depus la Cameră, a ajuns la comisiunea de legislație civilă.

Nu este exact că a fost respins de plano. S'a discutat în două ședințe și din nenorocire, membrii acestei comisiuni n'au fost de părere să se treacă în dezbaterile Camerei, acum. Ei pretind că problema trebuie rezolvită odată cu modificarea codului civil.

Nu-i pentru întâia oară, că mi se întâmplă ca o propunere a mea să nu fie admisă sau ca o lege, care am făcut-o, să fie călcată. Un exemplu: legea construcțiilor.

Sunt idei, cari trebuie să triumfe. E fatal, însă ca

triumful lor să fie precedat de lupte, care să doboare rezistențele, ce se pun în cale.

Am credința că se vor acorda drepturi civile femeilor, înainte de modificarea codului civil.

GR. L. TRANCU-IAȘI.

București, 1 Ianuarie 1932.

○ scurtă lămurire

Am ezitat mult să dau răspuns articolului publicat în ziarul „Curierul Judiciar” din 29 Noiembrie a. c. semnat de d-l Alexianu, Profesor de Drept public la Cernăuți, de oarece sunt convins că cititorii aceluia ziar, văzând pasagiile ce se reproduc din scrisoarea ce am adresat-o d-lui Naumescu, Președintele Uniunii avocaților, cum și avizul Consiliului Legislativ din 15 Decembrie 1927 au constatat singuri că între ele nu există nici o umbră de contradicere.

Totuși fiindcă, s'ar putea întâmpla ca un răslet cititor să rămână încă nedumerit, aceluia cititor țin să-i dau această scurtă lămurire.

Avizul Consiliului din 15 și 21 Decembrie 1927, arată în rezumat că „prin proiectul de extindere în Basarabia a unor dispozițiuni din legislația vechiului Regat, nu se lipsește această parte a țării de un regim local și nici nu se institue o situațiune de excepție întrucât aceleași norme guvernează o altă parte a teritoriului vechiului Regat” ceea ce înseamnă din punct de vedere constituțional, Consiliul Legislativ nu a avut nimic de obiectat.

Pe de altă parte scrisoarea ce am adresat-o la 4 Octombrie 1931, d-lui Președinte al Uniunii avocaților, avea de scop să aducă la cunoștința barourilor, lucrările ce a făcut Consiliul și modul în care a procedat la pregătirea unificării codurilor. Am arătat cu această ocazie că acele lucrări le facem prin revizuirea tuturor codurilor existente, în spiritul cerințelor constituționale și cu împăcarea tuturor intereselor în joc, lucrare așa cum a fost începută de foastele comisiuni care au funcționat la Ministerul de Justiție până la 1925 și a căror moștenire am eules'o cu obligațiunea de a le continua și desăvârși.

Că am ales calea cea bună o mai dovedeam cu însuși recentul proiect de extindere a legislațiunii vechiului regat pe întreg teritoriul țării dar numai până la revizuirea codurilor noastre.

Între avizul Consiliului din 1927 și scrisoarea mea sau, mai drept vorbind, între aviz și revizuirea codurilor așa cum înțelege să le facă Consiliul să fie vre'o nepotrivire sau inconștință ?

Extinderea legiuirilor vechiului regat în Basarabia se știe că a fost dictată de un motiv de oportunitate după cum o arată expunerea de motive

a legii și numai ca o etapă tranzitorie până la unificarea codurilor în țara întreagă.

Este această extindere tranzitorie... neconstituțională ?

S'a dovedit, sau cel puțin a susținut cineva, că avizul Consiliului a fost greșit când parlamentul nu a găsit proiectul neconstituțional și nici justiția nu a declarat până azi cel puțin neconstituțională legea ?

Sunt sigur de altfel că, în această privință, sunt de acord cu însuși d-l Profesor Alexianu, fiindcă altfel ar trebui să presupun că d-sa găsește neconstituțional și cel de al doilea proiect de extindere cu caracter general este drept, dar totuși provizoriu și asta... desigur e greu de presupus.

Dar se vede că ceea ce nu s'ar putea întâmpla d-lui Profesor Alexianu mi s'ar fi întâmplat mie însăși, căci d-sa mă arată că așa fi găsit neconstituțională metoda de unificare așa cum o face proiectul d-lui Ministru Hamangiu...

I-ași fi recunoscător dacă nu s'ar mulțumi cu o simplă afirmare și mi-ar indica unde anume a făcut această constatare, fiindcă ori cât am cetit și recitit propria mea scrisoare nu am putut face o asemenea descoperire.

Dacă am citat e adevărat ultimul proiect de lege, am făcut-o numai pentru a arăta că prin caracterul său provizoriu, el ne întărește în convingerea că unificarea definitivă urmează să se facă numai prin revizuirea codurilor.

Unde-i dar, ca să revin, contrazicerea între avizul Consiliului din 1927 și scrisoarea mea către d-l Naumescu ?

O contrazicere presupune neapărat păreri opuse ce nu se pot împăca, așa că unde nu sunt opinii divergente, nu poate să fie contrazicere.

În primul caz, nu a fost vorba de cât de un proiect de lege cu caracter local și provizoriu, dictat, precum știm, din motive puternice de oportunitate, fiindcă în haosul legislativ în care se găsea Basarabia, nici chiar judecătorii nu mai știau ce legiuri să aplice.

Lucrările noastre, pe de altă parte, au de scop revizuirea codurilor care guvernează provinciile reunite, pentru ca să ajungem astfel la o unificare a tuturor acestor diverse legiuri.

Unde-i legătura între aceste două situații așa de deosebite și mai ales unde-i contrazicerea noastră ?

A ! Nu cumva prin faptul că la 1927 s'a făcut cu avizul Consiliului, o unificare parțială prin extinderea legilor vechiului regat, suntem moralmente împiedicați astăzi de a pregăti opera de unificare generală prin revizuirea codurilor care, vrând nevrând, nu s'ar mai putea face de cât tot prin extinderea legiurilor vechiului regat ?

Ar fi prea straniu în adevăr, să aplicăm și aici cunoscutul adagiu „*Electa una via*”, mai ales când

legea de extindere basarabeană, determinată din împrejurări care scăpau aprecierii noastre, era considerată numai ca o etapă tranzitorie.

O măsură cu caracter tranzitoriu nu poate nici odată contrazice o lucrare definitivă, ei din contra, ea o provoacă și în toate cazurile o justifică.

Unde-i, unde-i dar contrazicerea ?

Contrazicerea e atât de nebuloasă încât nu-i vizibilă de cât doar prin luneta observatorului din Cernăuți.

Mă opresc aci, fiindcă sper că și cititorul meu nedumerit, nu mai are nici el o umbră de îndoială.

18, Decembrie 1931.

ALEXANDRU N. GANE

Prim-Președinte al Consiliului Legislativ.

OBSERVAȚIUNI*)

asupra

ANTE-PROECTULUI CODULUI DE PROCEDURA PENALA

(urmare)

Dispozițiunea din art. 125 trebuie suprimată ca lipsită de interes, fiindcă nu interesează cine a ales pe apărătorul inculpatului minor sau interzis, se poate să fie un prieten, o rudă, o societate de ocrotire, etc.

La art. 126 se va suprima cuvântul „*alesi*” fiindcă ni se pare bizar să se spună în lege că avocatul ales e obligat să presteze serviciile sale inculpatului; obligat cum ? pe gratis ? Iar dacă nu e pe gratis atunci înseamnă contra onorar, și deci dacă onorariul nu e plătit nu se poate vorbi de obligație, iar dacă e plătit e inutil a se aminti avocatului ce trebuie să facă. Avocații au organele lor disciplinare care veghează asupra ordinii corpului și deci există suficiente chezașii în caz de abateri.

La alin. 2 din art. 126 se va adăuga: „*să admită desărcinarea apărătorului numit din oficiu sau substituirea unui alt apărător desemnat de acesta. În caz de desărcinare fără substituire se va proceda la desemnarea altui apărător*”. Se va mai adăuga un alineat prin care să se arate că însărcinarea apărătorului desemnat din oficiu încetează dacă inculpatul și-a ales între timp un apărător.

Art. 127 și 128 se vor contopi cu art. 126. La art. 128 se va spune: „*Dacă apărătorul contravine dispozițiilor de mai sus... etc.*”.

Dispozițiunea din alin. 2 art. 128 este surprinzătoare, fiindcă e bizar cum s'a putut concepe să se facă din decanul baroului un fel de colac de salvare al asistenței judiciare. Decanul baroului

*) Vezi No 35, 37 și 40 din 1931.

poate lua măsuri pentru a asigura asistența judiciară, dar nu poate fi obligat să facă asistența în locul apărătorilor supuși obligațiunei de asistență. În practică nici un apărător din oficiu nu va refuza însărcinarea ce i se dă fără just motiv, de aceea singura dispozițiune pe care legea o poate lua este de a obliga pe avocatul din oficiu ca imediat ce a primit însărcinarea să anunțe decanatul cauzele pentru care nu poate primi însărcinarea și cu acest chip toate dispozițiunile vexatorii din ante-proiect vor dispărea. Desigur apărătorul care ar refuza fără just motiv va trebui să dea seamă consiliului de disciplină de atitudinea sa.

Deci alin. 2 din art. 128 trebuie suprimat.

Tot în art. 128 la alin. 3 se va înlocui fragmentul: „fără a se amâna desbateră” cu „evitându-se dacă va fi posibil amânarea desbaterilor”, fiindcă nu orice dosar poate fi studiat la repezeală și apoi e apărare serioasă nu implică numai studiul dosarului, iar un apărător nu poate fi obligat să pledeze cum o da Dumnezeu. În chipul acesta mai bine să se desființeze apărarea, de cât să fie redusă la o formalitate goală.

Art. 129 și 130 trebuiesc suprimate, fiindcă apărătorii sunt avocați și avocații conform legii lor organice răspund disciplinar înaintea consiliilor de disciplină și nu pot fi judecați și pedepsiți de cât de aceste consilii pentru abaterile profesionale. Cât despre condamnarea la cheltueli de judecată a apărătorului este o inovație care nu trebuie să rămână în lege, fiindcă e și jicnitoare și nerațională. Opera de asistență judiciară se sprijină pe prinosul de bunăvoință a unui corp de profesioniști liberi și deci în disciplinarea ei trebuie să se pună delicateță și amenitate, altfel ea devine odioasă celor a căror bunăvoință, și numai bunăvoință, se solicită, fiindcă nimeni nu-i dator să presteze servicii gratuit, nici judecătorul, nici procurorul și nici apărătorul. Ori atunci când avocații au acceptat să coopereze la opera de asistență judiciară se cuvine ca în această materie să nu se vorbească de alte sancțiuni de cât de acelea disciplinare. (A se compara cu art. 172 alin. ultim din ante-proiect).

Dela sine se suprimă și dispozițiunea din art. 131 prin suprimarea celor din art. 129 și 130. În locul lor se va pune dispozițiunea: „Abaterile de la dispozițiunile de mai sus vor fi comunicate decanului baroului pentru a aplica cuvenitele sancțiuni disciplinare”, care va fi ultim aliniat al art. 126 contopit cu 127 și 128.

Art. 133 trebuia mutat după art. 131.

La art. 132 va trebui să se fixeze o limită dela care să înceapă obligațiunea de prezentare în persoană, fiindcă e absurd ca în delict care atrag închisoarea pe o durată redusă să existe această o-

bligațiune, se va fixa de pildă limita de 3 luni. Deasemeni se va arăta că se poate solicita prin mandatar amânarea și se pot ridica incidente privind competența sau nulitatea actelor de procedură, precum și neregularitatea punerii în mișcare a acțiunei penale sau stingerea acestei acțiuni, fiindcă e absurd să se ceară prezența inculpatului atunci când nu se discută vinovăția lui.

Trebuie deasemeni ca în art. 132 la început să se spună că: „*In procesele penale înaintea instanțelor de fond... etc.*”, fiindcă în recurs prezența inculpatului nu e cerută.

Art. 134 conține o dispozițiune ce poate lipsi, în orice caz dacă rămâne ea trebuie înglobată la art. 132; deasemeni dispozițiunea din art. 135 se va contopi în art. 132 unit cu 134.

Va trebui în acest articol să se mai arate că mandatarii cari nu sunt avocați nu pot pune concluzii. Deasemeni se va arăta că mandatarii neavocați trebuie să aibă o procură specială care va rămâne atașată la dosar, iar pentru mandatarii avocați va fi suficientă o procură avocațială. Mandatarii autorităților și instituțiunilor publice, precum și reprezentanții legali ai personelar juridice nu au nevoie de procură specială.

În fine sub forma de dispozițiune comună va trebui să se însereze un text în care se va arăta că în caz de decesul vreuneia din părți, procesul nu se suspendă, ci se va da un termen pentru introducerea moștenitorilor în cauză. Sarcina introducerei moștenitorilor revine părți care are interes ca această introducere să se facă; dacă la termenul fixat nu va fi avut loc introducerea moștenitorilor, acțiunea civilă va fi disjunsă rămânând a fi judecată după terminarea procesului penal. Judecarea acestei acțiuni disjuncte se va face tot de instanța penală dacă în momentul decesului vreuneia din părți se pronunțase o hotărâre în cauză; ea va fi trimisă instanțelor civile în caz contrar. Disjungerea nu va avea loc decât în măsura intereselor ce privesc pe moștenitorii celui decedat, ea nu va atinge acțiunea civilă a celorlalte părți (aceasta în ipoteza că sunt mai mulți inculpați, sau mai multe părți civile, etc.).

In rezumat: Dispozițiunile din art. 102—135 vor forma: Titlul III: „Părțile în procesul penal” cu următoarea distribuțiune:

Art. 102 contopit cu 285 și 289 devine art. 54 și se introduce un nou text care va fi art. 55; aceste două articole vor forma: Capit. I. „Ministerul public”.

Art. 103 va deveni 56, și se vor introduce două texte noi 57 și 58; toate trei vor forma: Capit. II: „Inculpatul”.

Art. 104 devine 62; art. 105 contopit cu 107 devine 63; art. 106 contopit cu 108 devine 64; art.

69 se suprimă. Art. 62—4 vor forma Capit. IV. „*Responsabili civilmente*”.

Art. 110 se suprimă; art. 111 unit cu 113 și 114 devine 59; art. 112 combinat cu 119 și 123 devine 60; art. 115 și 116 se suprimă; art. 117 devine 61; art. 118 se suprimă; art. 119 se unește cu 112; art. 120—2 se suprimă; art. 123 se mută ca aliniat în art. 112; art. 59—61 vor forma: Capit. III: „*Partea civilă*”. Am pus acest capitol ca al III-lea, mutând textele fiindcă partea civilă cată să fie tratată înaintea celei civilmente răspunzătoare.

Se va crea o dispoziție nouă care va fi art. 66; apoi va urma art. 124 devenit 67; art. 125 se va suprima; art. 126 până la 129 se vor contopi formând art. 68; art. 130 și 131 se suprimă; art. 132 se contopește cu art. 134 și 135 formând art. 70; art. 133 devine 69; se va mai adăuga un text nou care va fi art. 71: toate acestea vor forma Capit. V. „*Apărătorii și reprezentanții părților*”.

Titlul II. Cap. II (art. 136—189)

§ 8. — Capitolul II din Titlul II, cuprinzând art. 136—189 și privind materia: martorilor, experților și interpreților va trebui să fie mutată în Titlul V. „*Probe*” ce va fi introdus în Cartea I. Martorii, experții și interpreții sunt și ei subiecte în procesul penal, dar nu sunt părți; deci ei nu au ce căuta în titlul privitor la părți. Că trebuie creat un titlu special al probelor, pentru noi e o chestiune indiscutabilă, fiindcă nu exista materie mai generală, ca această materie a probelor și deci ea trebuie să-și găsească locul în Cartea I unde se tratează „*Dispozițiunile generale*”; deasemeni nu exista materie mai importantă și mai bogată ca această materie a probelor și deci se cuvine să aibă în cod un titlu special unde practicienii să poată ușor găsi toată procedura probelor.

Vom analiza textele din ante-proiect, rămânând să facem distribuirea și numerotarea lor când vom ajunge la Titlul V.

La articolul 136 se va adăuga la urmă dispozițiunea din art. 162 alin. 2 fiind rău plasată acolo și în schimb se va suprima din art. 136 ultimul aliniat fiind cuprins la art. 191.

Dispozițiunea din art. 138 punctul 2 este prea generală și vagă, ar trebui să se precizeze că dispensa nu privește de cât chestiunile secrete a căror divulgare ar lovi în vreun interes superior al Statului, altfel dispensa e inexplicabilă.

Noi credem însă că în ambele cazuri din art. 138 persoanele acolo arătate trebuiesc să fie deslegate de lege de a mai păstra secretul oridecâteori acestea își dau seama ca tăcerea lor va conduce la o eroare judiciară și la pedepsirea unui inocent. Secretul profesional și secretele de stat sunt ocrotite pentru serioase considerațiuni, dar în nici un caz

aceste considerațiuni nu pot justifica lovirea unui inocent. Nimic nu împiedică ca în atari cazuri declarația martorului să se facă în ședință strict secretă.

Deasemeni credem că dispozițiunile din art. 139 punctul 2 și 3 nu trebuiesc menținute, ele vor servi de pretext tuturor martorilor care în schimbul unui avantaj se vor angaja să nu facă declarațiuni. Legea de altfel trebuie să deprinză pe cetățeni cu ideea că e o datorie cetățenească a da justiției informațiunile ce pot conduce la împărțirea dreptății, ea trebuie să întărească curajul civic iar nu să oblojească lașitățile.

Propunem deci suprimarea alin. 2 și 3 din art. 139 și implicit a art. 140. Deasemeni credem că enumeratiunea din art. 139 punctul 1 trebuie restânsă.

Art. 141 trebuie combinat cu art. 142 în sensul că la art. 142 se va formula un al 4-lea punct : „*Partea vătămată dacă s'a constituit parte civilă*” ceea ce implicit va însemna că se ascultă cu jurământ atunci când nu s'a constituit.

Art. 143—145 inclusiv trebuiesc contopite. Astfel dispoziția din art. 144 trebuie să dispară căci e cuprinsă în alin. 2 din art. 145.

Deasemeni art. 146, 147, 148 și 149 vor fi contopite în sensul: aliniatul 1 din art. 146 se suprimă și se va înscri ca prim aliniat dispozițiunea din art. 147 care va începe astfel: „*Martorul va depune apoi... etc.*”. Apoi va urma ca aliniat 2 dispozițiunea din alin. 2 al art. 147; ca aliniat 3 dispoziția din art. 148, ca aliniat 4 dispozițiunea din art. 149 și ca aliniat 5 și 6 dispozițiunile din alin. 2 și 3 din art. 146 (alin. 2 se va înlocui cu art. 310). La art. 149 se va înlocui cuvântul „*comunități*” cu acela de „*confesiuni*”. Deasemeni credem că trebuie să se adauge că cei ce nu împărtășesc vre'o religie vor jura pe conștiință și onoare.

Art. 150 se va contopi cu 151—3. La aliniatul 1 din art. 151 se vor muta ultimele cuvinte : „*prin intermediul judecătorului*” după cuvântul „*părțile*”. Se vor aduce ca alin. 2 și 3 în art. 151 aliniatele 3—5 din art. 437.

Art. 154 se va contopi cu art. 155. Art. 154 va începe astfel : „*Arătările martorilor vor fi consemnate în scris de greșier. Notele astfel luate vor fi subscribe... etc.*”.

Art. 157, 158 și 159 trebuiesc contopite. Se va adăuga însă că părțile atunci când procesul se găsește la fond vor formula și ele întrebări în scris sau dacă voesc vor cere să fie citate la audierea martorului la domiciliu.

La art. 160 se va adăuga după prima propozițiune : „*sau între arătările acestora și acelea ale inculpatului sau experților*”. Ca aliniat al 2-lea în art. 160 se va aduce dispozițiunea din art. 167.

Art. 161, 162, 165, 166 și 455 se vor contopi dându-li-se o redacțiune coordonată și comprimată.

Astfel la art. 161 după ultimul aliniat se va adăuga dispozițiunea din art. 165 sub forma: „*Cheluelile ocazionate de amânare se suportă în mod solidar de toți martorii condamnați pentru lipsă nejustificată*”. Va urma apoi dispozițiunea din art. 162 alin. 1, în redacțiunea: „*Contra martorilor amendatși se va emite mandate de aducere pentru termenul următor*”. Alin. 2 din art. 162 Pam mutat în art. 136. În fine va urma dispozițiunea din art. 166 scurtată prin suprimarea cuvintelor inutile, adică: „*Martorul amendat care la termenul următor justifică absența sa poate fi scutit de amendă*”.

Art. 163 se va contopi cu art. 164. La finele capitolului se va muta dispozițiunea din art. 156. Art. 168 se va contopi cu art. 170. La acest din urmă text trebuie să se arate explicit cine nu pot fi experți (minorii, incapabilii, cei ce au suferit condamnării) fiindcă a spune că nu pot fi experți persoanele cari nu pot fi martori, este a înscrie o regulă nepotrivită, căci minorii dela 15 ani în sus pot fi martori, condamnații sunt ascultați ca martori dar nu jură, ori desigur că aceste persoane cari pot fi martori nu trebuie să poată fi experți. Deasemenea alin. 2 din art. 170 nu-l credem acceptabil, de ce să se poată alege experți tocmai dintre martorii cauzei când se poate face apel la alte persoane?

Art. 169 se contopește cu art. 171. Art. 174 trebuie suprimat căci este implicit cuprins în art. 168 și 171. Art. 175 se va contopi cu art. 176, iar art. 177 cu art. 182 și 183. Art. 178 conține o dispozițiune privitoare la cercetările la fața locului și deci trebuie scoasă din capitalul experților.

Art. 179, 180 și 181 se vor contopi și comprima, iar textul rezultat se va așeza după art. 187.

Dispozițiunea din art. 185 nu se raportează la o expertiză propriu zisă, căci nu e vorba de opera unui expert care a jurat, ci de informațiunile date de anumite autorități. Ori pentru ca atari informațiuni să poată fi cerute nu e nevoie de text special, fiindcă în virtutea principiului libertății probelor și libertății de convingere a judecătorilor, aceștia pot cere dela orice autoritate informațiunile pe cari le vor crede necesare. În orice caz textul nu are ce căuta în capitolul expertizei. Deasemenea art. 187 trebuie suprimat fiindcă cuprinde o cazuistică absolut condamnată în tehnica de elaborarea legilor moderne; baneruta e și ea o infracțiune și dacă pentru lumina judecătorilor va fi nevoie de expertiză art. 168 le-o îngăduie, deci nu mai e nevoie de alt text; cât despre ceea ce vor trebui să constate experții în acest caz aceasta o vor fixa judecătorii conform art. 175 și este absurd ca legea să indice ea dinainte ce vor examina experții, cum

face art. 187. De aceea dispozițiunea din art. 187 trebuie suprimată.

Atât în capitolul martorilor cât și în acela al experților nici un text nu arată dacă formalitățile statornicite sunt sau nu sancționate cu nulitatea. Ar trebui să se arate care formalități au această sancțiune. Credem că cel puțin regulele privitoare la calitatea de a fi martor și expert, cât și jurământul trebuie sancționate cu nulitatea, acoperibilă bine înțeles conform art. 97—100.

Am arătat că în ceea ce privește distribuirea materiei și numerotarea textelor din capitolele privitoare la martori, experți și interpreți o vom face când vom ajunge la Titlul: „*Probe*”.

VINTILA DONGOROZ

(Va urma)

CONSTANTIN HAMANGIU

În dimineața zilei de 7 Ianuarie 1932 a trecut din această viață Constantin Hamangiu, ministrul justiției. Cu câteva ceasuri mai înainte între orele 5—8 seara (17—20) a lucrat la Minister. Nimic nu prevestea desnodământul fatal. Zilnic pe lângă preocupările sale de jurist, conducătorul celor mai importante publicațiuni și reviste de drept, pe lângă activitatea politică ca membru în guvernul actual la departamentul justiției, mai lucra dimineața 3—4—5 ore (după cum îi permitea celelalte ramuri de activitate) și după amiază încă 2—3—4 ore tot la acest departament.

Totul trecea pe sub ochii săi și se străduia ca la toate chestiunile să dea cea mai bună soluțiune și pe cât posibil mai promptă.

Era de o activitate prodigioasă.

Și pe lângă toate acestea a mai găsit timpul ca să elaboreze proiecte de legi, cari intenționa să le aducă în discuțierea parlamentului chiar în această seară. Câteva au și fost anunțate prin mesaj:

1. Legea de organizare judecătorească.
2. Organizarea Inaltei Curți de Casație.
3. Organizarea contenciosului Administrativ.
4. Răspunderea ministerială.
5. Controlul averii funcționarilor.
6. Apărarea gospodăriei țărănești.
7. Casa de credit a magistraților.
8. Organizarea corpului de avocați ai Statului.
9. Unificarea legislativă.

Toate, legi de o importanță deosebită, bine pregătite, merite să aducă mari și reale foloase societății noastre.

Este imposibil a face o descriere a fiecărui proiect; s'a publicat o dare de seamă cu cuprinsul foarte resumativ al fiecărui proiect, mai în toate ziarele din Capitală, cu data de 25 Noembrie 1931. Țin să amintesc din cea dintâi lucrare:

Proiectul de organizare judecătorească pe care l-am citit în extenso, are o expunere de motive, o capodoperă juridică în care se evidențiază importanța covârșitoare a magistraturei în Stat și deci și o importanță unei bune organizări judecătorești, care trebuie să garanteze pe deplin independența magistratului.

Cele mai bune dispozițiuni pentru selecționarea magistratilor pentru garantarea independenței lor le găsim în acest proiect, care dela legea de organizare judecătorească a lui Toma Stelian este singurul care făcea un progres spre se-

lecționarea magistraților și scoaterea lor cu totul de sub influența nefastă a puterii executive.

Dar ca să mai amintim încă de unul din cele 11 proiecte: *de unificare legislativă atât de necesară și de importanță reformă.*

Mă întreb cine se va învrednici să înfăptuiască această mare reformă, care de 14 ani este așteptată atât de mult să devie o realitate? Cel mai chemat pentru aceasta era Ministrul Constantin Hamangiu.

Dar „Pandectele Române“ și toate publicațiunile sale atât de numeroase și importante?

Nu voi vorbi de grandioasa lui operă juridică, de *Codul Hamangiu*, splendidă colecțiune a tuturor legilor române, începând cu Constituțiunea, cu Codul Civil și toate codurile și legile uzuale, aranjate și adnotate cu atâta îngrijire și precizie. Absolut indispensabil nu numai magistraților și advocaților, dar și cetățenilor cari ar voi să se orienteze asupra legislației noastre.

Nu putem face în spațiul mic al acestui articol, nici o expunere cât de succintă și rezumativă a operei juridice.

Vom căuta în puține și slabe cuvinte să redăm în rândurile de mai jos sufletul nobil și calitățile sale morale alese.

În Noembrie 1929, înaltul magistrat Constantin Hamangiu a făcut o mare donațiune culturală românească Academiei Române.

A întemeiat „*fondul cultural Constantin Hamangiu*“, format din 5 milioane, contribuțiunea avutului său propriu, fructul economiilor realizate din munca sa istovitoare, din beneficiul ce i-au dat editorii operilor și publicațiunilor sale, foarte numeroase, foarte importante și atât de utile nu numai juriștilor, dar și marelui public, cum erau codurile, apărute în mai multe edițiuni, tot mai complete, mai bine adnotate și mai bine editate.

Dar este interesant a se citi cuprinsul actului de donațiune, care oglindește sufletul lui nobil și sentimentele lui alese de om cu frumoasă cultură, înaltă morală și bun român.

Astfel să citim numai începutul art. 1: „În cel dintâi an, premiul de 200.000 Lei (din venitul anual al fondului) se va „acorda celui mai de seamă „roman“ de preferință cu subiect „din viața românească... Autorul poate face parte din orice „scoală literară dar tendința romanului să fie de o superioară „înălțime morală și sufletească și scris în cea mai curată și „mai frumoasă limbă românească“.

„În cel de-al 2-lea an, premiul de 200.000 Lei se va acorda „celei mai de seamă lucrări dramatice sau volum de poezii... „cu aceeași observație, din punct de vedere al concepției și al „limbei literare“...

Arată apoi amănunțit și precis cum să fie ajutați elevii săraci, să se dea burse elevilor merituosi ai Liceului „Codreanu“ dela Bârlad, unde și-a făcut studiile defunctul.

Astfel ne apare Constantin Hamangiu un om de o activitate cum rar se poate întâlni: magistrat distins, eminent, care ridică înalta treaptă de Consilier la Casație numai prin meritele sale; ca autor și editor a îmbogățit într-o măsură extraordinară literatura juridică română; ca ministru de justiție a depus o activitate extraordinară prezentând și dând publicității cele unsprezece proiecte de legi, cari răspundeau unor mari și urgente interese sociale.

Ceeace este de admirat și proslăvit în acel ce a fost Constantin Hamangiu, era fondul lui sufleteș și omul filantrop. Calitățile sufletești și însușirile lui morale erau la aceeași înălțime ori poate covârșeau pe cele intelectuale, de aceea încheie așa de frumos misiunea lui pe pământ; tot ce a agonisit printr-o muncă istovitoare lasă dănie celei mai mari instituțiuni culturale: Academiei române pentru a stimula și recompensa pe scriitorii români și a înălța faima litera-

turii române, Ministrul dreptății: Constantin Hamangiu rămâne posterității ca un simbol în analele judecătorești, ca un adevărat apostol al justiției române.

AUREL SAFIRESCU

Procuror general al Curții de Apel Brașov

Discursul d-lui Traian Alexandrescu, Decanul Baroului

*Preș Onorată Doamnă,
Indurerată Adunare,*

Un mormânt, deschis prea curând și în chip prea tragic, așteaptă să primească pe veci rămășițele pământești ale unui om, care a reprezentat, atât în magistratură cât și în scurta sa carieră politică, un strălucit prestigiu și care poate fi, cu drept cuvânt privit, ca o pildă vie și fecundă pentru posteritate.

Întâind în magistratură, C. Hamangiu, a parcurs cu demnitate scara erarhiei judecătorești, ajungând consilier la Înalta Curte de Casație.

Prin moartea lui, magistratura încearcă o grea pierdere.

Pierderea aceasta lovește într-o egală măsură și Baroul, care a fost și rămâne indisolubil legat, din punctul de vedere tehnic și sufleteș, cu magistratura.

Hamangiu a personificat munca științifică onestă și desinteresată.

Activitatea prodigioasă ce a desfășurat îi asigură recunoștința intelectuală a tuturor acelor cari au profitat de luminile sale, precum și o neperitoare amintire în doctrina românească.

Pentru el, știința Dreptului nu a fost un simplu material, inert de noțiuni aride și obositoare.

El i-a dat viață, așezând abstracțiunile și principiile pe planul practic și real al vieții jurisprudențiale.

Monumentala sa operă „*Revista Pandectele Române*“ este o vie dovadă.

Căutător și descoperitor de energii juridice, el a stimulat munca atâtor elemente, cari s'au manifestat strălucit în literatura noastră juridică.

Hamangiu a pus în valoare personalitatea atâtor magistrați destoinici din funduri depărtate de provincie.

Pe lângă aceste însușiri, el a personificat, încă, o remarcabilă delicateță sufletească, făcând parte din categoria oamenilor pe cari Dumnezeu i-a înzestrat cu privilegiul lipsei de vulgaritate.

Sufletul său posedă coarde nebănuite de sensibile, cari au vibrat deopotrivă în fața îndatoririlor profesionale, în fața marilor obligațiuni impuse de calitatea de om și cetățean, cât și în fața emoțiilor pe cari le provoacă arta.

Alcătuirea sa sufletească era mult mai complexă decât s'ar putea bănui.

O îmbinare de calcul profund, de tenacitate metodică, adaptată totdeauna unui scop nobil, unite cu entuziasmul idealist al unui tânăr, permanent agitat de generoasele probleme ale științei și vieții.

Trăit în mijlocul cărților, cărturar prin temperament, viața lui a fost ea însăși o carte frumoasă și folositoare.

În adevăr, ce pildă mai utilă poate fi pentru generațiunile de mărire decât să privească evoluțiunea carierei lui Hamangiu.

Magistrat eminent, cercetător neobosit și fecund al variațelor și profundelor probleme de drept, scriitor juridic al cărui nume este fixat în istoria Dreptului Român, om public demn, punându-și munca în serviciul marilor reforme reclamate de clipa actuală, filantrop care-și dăruiește o bună

parte din avere pentru scopuri culturale, Hamangiu apare și se impune admirațiunii tuturor ca un exemplar excepțional de nobil al generațiunii sale.

Astăzi, când eternitatea a interpus abisul ei insondabil între noi și dânsul, mă plec cu pietate în numele Baroului Capitalei în fața mormântului său, prea devreme deschis, exprimând familiei sentimentul sincer al durerii mele personale și pe acela al Corpului profesional, pe care îl reprezintă.

Să-i fie neștersă amintirea!

TRIB. ILFOV SECȚIA IV CIVILĂ-CORECȚIONALĂ

Sedința dela 12 Septembrie 1931

Președinția d-lui D. GEROTA, judecător

Apelanta Elena Tudor prin dl. avocat M. Vestfried și intimata Maria Teodorescu prin dl. avocat Bercovici—Berca

Sentița No. 884

Judecătorie de ocol. Urmărire de venituri generale. Este competente judecătorul de ocol să ordone urmărirea veniturilor generale? Soluție negativă.

Din examinarea art. 38 din legea judecătorilor de ocoale se constată că judecătorul de ocol este în drept a acorda măsurile asigurătoare prevăzute de art. 455—465 și 610—620 pr. civ., articole ce tratează despre poprire și sechestru, iar nu de a acorda cele prevăzute de art. 477 și următorii din pr. civ. care tratează despre urmărirea de venituri generale.

Tribunalul,

Asupra apelului făcut de Elena Tudor contra cărții de judecată civilă cu no. 1827 din 1931, pronunțată de jude ocol 5 București, prin care se validează urmărirea veniturilor generale ale imobilului situat în București strada Campoduci no. 26, proprietatea debitoarei Elena Tudor;

Având în vedere actele dela dosar și susținerile părților;

Asupra obiecțiunii ridicată de intimată în apel, Maria Teodorescu, că acest apel este inadmisibil, deoarece debitoarea Elena Tudor trebuia să facă apel împotriva jurnalului de admitere a urmării de venituri generale și nu împotriva hotărârei de validare a acestei urmăriri, și că în orice caz nu poate invoca în apel motive noi pe care nu le-a formulat la prima instanță.

Având în vedere că apelanta în susținerea apelului său invocă incompetența judecătoriei de ocol de a acorda o urmărire de venituri generale, deci o incompetență, „ratione materiae“;

Că excepțiunea incompetenței „ratione materiae“ este de ordine publică și, prin urmare, poate fi invocată pentru prima oară, chiar în ultima instanță;

Că, deci, obiecțiunea intimatei devine nefondată și urmează să fie respinsă.

Asupra primului motiv de apel:

Având în vedere că apelanta susține că greșit a încuviințat judecătoria de ocol în urmărirea de venituri generale, deoarece art. 38 din legea judecătorilor de ocoale arată precis, și limitează competența judecătorului de ocol de a acorda măsuri asigurătoare;

Considerând că din examinarea art. 38 din legea judecătorilor de ocoale se constată, într-adevăr, că judecătorul de ocol este în drept a acorda măsurile asigurătoare prevăzute de art. 455—465 și 610—620 pr. civ., articole ce tratează despre poprire și sechestru, iar nu de a acorda cele prevăzute de art. 477 și următorii din proc. civ., care tratează despre urmărirea de venituri generale;

Că, deci, neexistând nici un text care să dea drept judecătorului de ocol de a acorda urmărire de venituri ge-

nerale, ba, mai mult, art. 38 limitează dreptul de a acorda măsuri asigurătoare;

Că, față de aceste considerațiuni, primul motiv de apel este fondat, Tribunalul urmează a-l admite fără a mai cerceta al doilea motiv de apel.

Pentru aceste motive, în virtutea legii, hotărăște, admite apelul, etc.

(ss) D. Gerota.

TRIBUNALUL ILFOV SECȚIA I COMERCIALĂ

Sedința dela 22 Mai 1930

Președinția d-lui VINTILĂ CRISTESCU, judecător

Apelantă Maria Ionescu prin dl. avocat Rosenberg și intimata Societatea „Mikado“ prin dl. avocat Gruberg

Sentița No. 945

Judecătorie de ocol. Urmărire de venituri generale. Competența judecătorului de ocol de a ordona urmărirea veniturilor generale. Soluție afirmativă.

Deși potrivit art. 38 din legea judecătorilor de ocoale, judecătorii de ocol nu pot încuviința decât numai sechestre și popriri asigurătoare în marginele competenței lor, totuși această dispoziție nefiind restrictivă în privința măsurilor asigurătoare, ci numai enumerativă, rațiunea neimpunând o interpretare limitativă a acestui text, rezultă că, cu drept și în marginele competenței sale judecătorul de ocol a încuviințat o asemenea măsură.

Tribunalul,

Având în vedere apelul făcut de Maria Ionescu, cu domiciliul pentru acest proces ales în București, strada Udricani no. 1, prin petiția înregistrată la no. 45.007 din 9 Decembrie 1929 în contra ordonanței dată de judecătorul ocolului VII București, prin care s'a dispus înființarea, în mod asigurător, a unei urmăriri de venituri asupra imobilului său din București, strada Sabinelor no. 48;

Având în vedere actele din dosar și concluziile părților, din care rezultă în fapt:

Că prin petiția din 23 Mai 1928, Societatea în nume colectiv Rabinovici și Feldstein, au cerut judecătoriei ocolului VII București, pe baza unei acțiuni intentate și a cambiei protestate, înființarea urmării de venituri în mod asigurător asupra imobilului apelantei din strada Sabinelor No. 48; că judecătoria de ocol a admis această cerere prin Ordonanța sa din 23 Mai 1928 și, că în contra acestei ordonanțe s'a făcut apelul de față pendinte în judecata acestei instanțe;

Având în vedere primul motiv de apel: că rău a fost înființată această urmărire de venituri de către judecătoria de ocol, această instanță nefiind, conform art. 38 din legea sa organică, competente să înființeze asemenea urmăriri;

Având în vedere în vedere că prin cererea de urmărire de venituri ce se face în fața primei instanțe, de fapt se cere pur și simplu înființarea în mod asigurător a unei urmăriri de venituri și fără ca imobilul, ale cărui venituri se urmăresc, să fi fost scos în vânzare în fața Tribunalului de Notariat;

Având în vedere că, în atare caz, caracterul urmării astfel cerută și înființată, este de a se asigura, în viitor, executarea acestor venituri, care imobil însăși nefiind scos în vânzare, nu este decât o executare mobilă;

Având în vedere că deși potrivit art. 38 din legea judecătorilor de ocoale, judecătorii de ocol nu pot înființa decât numai sechestre și popriri asigurătoare în marginele competenței lor, totuși această dispoziție nefiind restrictivă în privința măsurilor asigurătoare, ci numai enumerativă,

rațiunea neimpunând o interpretare limitativă a acestui text, rezultă că cu drept și în marginele competenței sale judecătorești de ocol a încuviințat o asemenea măsură, în speță asigurarea cerându-se pentru suma de lei douăzeci și cinci de mii, iar competența instanței de ocol fiind de a judeca afacerile până la valoarea de lei 50.000.

Că, așadar, acest motiv de apel este nefondat și urmează a fi respins ca atare.

Având în vedere al doilea motiv de apel: că rău s'a înființat în orice caz această urmărire de venituri fără a se cere în prealabil o cauțiune reprezentând o treime din suma pentru care s'a dispus înființarea acestei măsuri asigurătoare, creditorul neprezentând cu ocazia cererii sale decât o cambie protestată, deci un titlu nerecunoscut.

Având în vedere că urmărirea ce se apelează s'a înființat fără cauțiune, pe baza acțiunii și a cambiei protestate, purtând semnătura apelantei.

Având în vedere că polițele semnate sunt considerate ca titlu de credit recunoscute de emitentul lor, până la declararea semnăturii sale în fals.

Având în vedere că, în atare caz, întrucât în speță nu se face dovada înscrierii în fals în contra semnăturii sale de către emitent, rezultă că această cambie este un titlu recunoscut de parte, iar ca atare potrivit rânduelilor art. 480 al. I din codica de procedură civilă, judecătorul era în drept să o acorde și fără cauțiune.

Că, deci, și acest motiv de apel este nefondat și urmează a fi respins ca atare, cu 500 lei cheltueli de judecată apreciate de instanță.

Pentru aceste motive, în virtutea legii, Trib. respinge apelul, etc.

(ss) Vintilă Christescu.

NOTA

Competința Judecătorului de ocol de a ordona urmărirea și sequestrarea veniturilor generale ale unui imobil

Două instanțe judecătorești, ambele secțiuni ale unuia și aceluiaș Tribunal de județ, chemate să judece în aceiaș calitate de instanțe de apel, se pronunță, în interpretarea unuia și aceluiaș text de lege, de veche și frecventă aplicare, la un interval de timp relativ destul de scurt, în două sensuri diametral opuse.

Tribunalul Ilfov secția I-a com. prin sentința cu No. 945 din 22 Mai 1930 a hotărât că judecătorul de ocol poate încuviința sequestrarea veniturilor generale ale unui nemișcător, ca măsură asigurătoare.

Tribunalul Ilfov secția IV-a civ. cor. prin sentința cu No. 884 din 12 Septembrie 1931 nu recunoaște judecătorului de ocol dreptul de a acorda urmărirea de venituri generale fie în mod asigurător fie în mod definitiv.

Ambele sentințe, ce le publicăm mai sus, ajung la rezultate diferite, interpretând fiecare în alt chip acelaș text de lege și anume art. 38 din leg. Jud. de Ocoale din 1907.

Deoarece chestiunea este de interes practic, ne vom permite să arătăm care este soluțiunea ce ni

se pare nouă că reese din interpretarea textului de lege mai sus arătat.

* * *

Fructele, recoltele, arenzile chiriile și în genere orice fel de venituri ale unui nemișcător sunt considerate bunuri mobile când urmărirea lor nu se face odată, cu urmărirea imobilului. Concluzia logică ce se impune este că și urmărirea silită a unor asemenea venituri generale, ale unui imobil, nu poate fi considerată și ea decât ca o urmărire silită mobilă (1); de aceea și legiuitorul, în codul de procedură civilă dela 1900, tratează urmărirea silită a veniturilor generale ale unui imobil într'un capitol cu totul separat de urmărirea silită a nemișcătoarelor; iar singura îndoială în această privință, care putea să nască din modul de a se exprima a vechiului art. 479 din codul de proc. civilă de la 1865 (care spunea că urmărirea veniturilor se obține prin sequestrarea imobilului însuși), a fost și ea înlăturată de noul art. 479 din codul de procedură civilă dela 1900 (care spune de astă dată că pentru aceasta se va recurge la sequestrarea numai a veniturilor).

Ori, nu există nici o îndoială că art. 109 din Legea Jud. de Ocoale din 1907 și art. 99 din regulamentul ei, recunosc judecătorului de ocol, urban și rural, dreptul ca la cererea părții interesate să ordone o executare silită în orice avere mobilă a unui urmărit; ba, art. 109 al. 3 din aceeași lege dă dreptul judecătorului de ocol rural nu numai de a ordona o executare silită în averea mobilă a unui debitor, dar îi recunoaște și dreptul de a efectua el însuși o asemenea executare mobilă.

Astfel, art. 109 din leg. Jud. de Ocoale din 1907 și art. 99 din regulamentul acestei legi, recunoscând judecătorului de ocol dreptul de a ordona executări mobiliare, iar art. 467 din codul de procedură civilă din 1900 considerând urmărirea veniturilor generale ale unui imobil ca o executare mobilă, rezultă în mod necesar că judecătorul de ocol este în drept a ordona urmărirea veniturilor generale ale unui imobil ca o măsură de executare silită mobilă.

Judecătorul de Ocol putând astfel acorda urmărirea de venituri generale ale unui imobil ca măsură de executare silită mobilă, implicit el poate acorda mai puțin, adică sequestrarea veniturilor generale ale unui imobil ca măsură de asigurare și conservare, fiindcă, în principiu, cine poate ordona o măsură ca o urmărire silită, o poate lua și ca o măsură conservatoare. **D. C. Disescu Ministrul Justiției**, cu prilejul reformei codului de procedură

1) G. Mironescu, Lacunele procedurii civile pag. 67 în *Em. Dan*, C. de pr. civ. adnotat, ed. 1921, art. 490 no. 1; Trib. Ilfov s. Notariat din 2 Martie 1907 în *Dreptul* no. 32 din 1907 și *Em. Dan*, idem, art. 490 no. 6.

civilă dela 1900, la o întrebare ce i s'a pus în acest sens, a confirmat că :

„În Capitolul III din care face parte secția II-a este vorba de urmărirea silită; or, **acel ce poate face o urmărire, poate lua și o măsură conservatoare**”... (2).

Dar în afară de această considerațiune, Legea pentru Judecătoriile comunale și de Ocoale din 9 Martie 1879 prin art. 81, cât și Legea judecătoriilor de Pace din 4 Martie 1894 prin art. 49, ca și Legea judecătoriilor de pace din 1896 în art. 97, puneau principiul că :

„Judecătorii de Ocol sunt încă în drept, observând formalitățile prevăzute de procedura codului civil, ca, în limitele competenții lor, să ia orice măsuri de asigurare (Art. 371—491 și 610—620 din procedura codului civil), cu sau fără cauțiune”.

În acest mod, legile organice ale judecătoriilor de ocoale, în toată perioada anterioară actualei legi din 1907, dând judecătorului de ocol dreptul de a lua orice măsuri asigurătoare, și între acestea indicând și măsurile prevăzute de art. 371—491 proc. civ., care tratează între altele și despre urmărirea de venituri generale, nu a mai fost posibilă nici o îndoială că judecătorul de ocol putea, în limita competenții sale, să ordone, fie ca măsură de executare mobilă, fie ca măsură de asigurare și conservare, urmărirea și sequestrarea veniturilor generale ale unui imobil aflat în circumscripțiunea sa teritorială.

* * *

Cu prilejul reformei dela 1907 însă, autorul legii judecătoriilor de ocoale, aplicabilă din 1908, a înlocuit vechiul text al articolului 97 cu noul text sub forma actualului articol 30 în următorul cuprins :

„Judecătorii de ocol sunt în drept ca, în marginile competenții lor și conformându-se regulilor din procedura civilă (art. 455—465 și 610—620), să ordone orice măsuri de asigurare”.

Acest nou articol 38 din legea judecătoriilor din 1907 diferă însă de vechiul articol 97 din legea judecătoriilor de pace dela 1896. În adevăr, în timp ce vechiul articol prevedea că judecătorii de ocol vor putea ordona ca măsură asigurătoare cele prevăzute de art. 371—491 procedura civilă (cari între altele tratau despre poprire și despre urmărirea de venituri generale ale unui imobil) și art. 610—620 proc. civ. (care tratează despre sequestru), noul articol 38 ar prevedea că judecătoriile de ocol ar putea ordona ca măsuri asigurătoare cele prevăzute de art. 455—465 proc. civ. (cari tratează numai despre poprire) și art. 610—620 pr. civ. (care tratează numai despre sequestru).

Și atunci problema care se pune este aceea de

a ști, dacă legiuitorul din 1907, care cu ocazia redactării art. 38 din legea judecătoriilor de ocoale n'a mai trecut enumerarea articolelor 371—491 proc. civ., în care intra și urmărirea de venituri generale, așa după cum era în legile anterioare ci s'a referit la art. 455—465 și 610—620 pr. civ.; a făcut aceasta cu scopul de a restrânge competența judecătorului de ocol, luându-i dreptul de a ordona sequestrarea veniturilor generale ale unui imobil, sau a făcut-o numai fiindcă a considerat ca inutil de a mai menționa în art. 38 din legea judecătoriilor din 1907 articolele 371—454, și 467—491 față de noua redacțiune a articolului 467 proc. civ. din 1900 ?

* * *

Ne permitem a crede că această înlocuire a vechiului art. 97 cu noul art. 38 din legea Judecătoriilor de Ocoale, n'a avut de scop să ia din competența Judecătorului de Ocol dreptul de a ordona sequestrarea asigurătoare a veniturilor nemîșcătoarelor.

Prin noua redacțiune legiuitorul a vrut să fie doar mai concis, să îndepărteze din textul schimbat tot ce era de prisos. În adevăr, trimiterile ce se făceau de : art. 81 din legea dela 1879, cât și de art. 49 din legea dela 1894, precum și de art. 97 din legea din 1896, la art. 371—454 pr. civ., erau fără interes. Aceste ultime texte din procedura civilă se ocupau doar de : titlurile cerute pentru executarea silită, de persoanele și bunurile supuse executării silite, de când se poate exercită execuția silită, despre primirea cauțiunii, de execuțiunea în contra moștenitorilor, de contestațiile asupra execuțiunii silite, de executarea silită asupra bunurilor mișcătoare, etc...

Ce legătură există între toate aceste materii și dreptul Judecătorului de Ocol de a ordona orice măsuri asigurătoare ? Nici una ! Era deci firesc ca un legiuitor de talia defunctului Toma Stelian să fi căutat ca textele de lege să fie cât mai concise, dar cuprinzător redactate.

S'ar putea însă obiecta : în adevăr art. 371—454 erau inutile : dar art. 467—491, care se referă la dreptul Judecătorului de Ocol de a încuviința sequestrarea veniturilor generale ale unui imobil, erau și ele cuprinse în enumerarea făcută de art. 97 din legea dela 1896. Or, din momentul ce prin noul articol 38 din actuala lege a Judecătoriilor de Ocoale, legiuitorul se referă numai la art. 455—465 și 610—620 pr. civ. care tratează numai despre poprire și sequestru, nu cumva prin aceasta a înțeles să limiteze dreptul Judecătorului de Ocol de a acorda numai aceste ultime două măsuri asigurătoare ?

În această privință este de observat în primul

2) Vezi trimiterea făcută la nota no. 4.

rând că legiuitorul dela 1907 nu numai că nu a înțeles ca prin înlocuirea vechiului articol 97 cu noul articol 38 să restrângă competența Judecătorului de Ocol, dar scopul pentru care aducea o nouă lege, era tocmai acela de a mări competența Judecătorului de Ocol.

În adevăr, defunctul **Toma Stelian, Ministrul Justiției**, în „Expunerea de motive” prezentată Senatului la 1907 spune, privitor la vechea lege din 1 Iulie 1896 și ca o justificare în același timp și a aducerii noii legi din 1907 că :

„Organizarea aceasta a Judecătoriilor de Ocoale nu mai corespunde nici progreselor timpului și nici nevoilor sociale actuale. În primul rând o **întindere a competenței lor se impune atât pentru afacerile civile, cât și pentru cele penale**” (3).

Și dacă intențiunea legiuitorului din 1907 nu a fost de a restrânge această competență, apoi nici modul său de a exprima această intenție în scris sub forma noului art. 38, nu poate pe nimeni îndreptăți să deducă totuși o asemenea restrângere a competenței Judecătorului de Ocol în această materie.

În adevăr, chiar dacă art. 38 din legea Judecătoriilor de Ocoale din 1907, ar fi spus textual că Judecătorul de Ocol, în afară de sechestrul asigurător și judiciar, nu ar mai putea acorda ca măsuri asigurătoare decât poprirea, încă și atunci Judecătorul de Ocol ar fi putut acorda ca măsură de asigurare și conservare și sechestrarea veniturilor nemîșcătorului debitorului, fiindcă această ultimă măsură are și ea caracterele și efectele unei popriri făcute de către un creditor urmărit în mâinile chiriașilor pe sumele ce aceștia ar avea a le da proprietarului imobilului.

Atât de adevărat este aceasta, încât cu ocazia discuției art. 477 pr. civ. defunctul **C. C. Arion** cerea :

„Ca în titlul Secțiunii a II-a care vorbește despre urmărirea veniturilor unui bun nemîșcător, să se prevadă și popririle, căci articolele de sub această Secțiune tratează nu numai despre urmăriri, dar și despre popriri, care este o măsură conservatoare. Așa cum este redactat titlul Secțiunii ar putea da loc la controverse”.

La aceasta d-l **C. Disescu, Ministrul Justiției** de atunci, a răspuns că :

„În cap. III, din care face parte **Secția II**, este vorba de urmărirea silită; or, acel care poate face o urmărire, poate lua și o măsură conservatoare, adică **poate face o poprire**. Deci, nu e nevoie de schimbarea titlului Secțiunii II, mai cu seamă că încât privește poprirea propriu zis se ocupă Secția V de de sub Cap. II. (4).

Dar art. 38 din legea Judecătoriilor de Ocoale nu spune deloc că Judecătorii de Ocol vor putea ordona numai poprirea și sechestrul ca măsuri asigurătoare; deasemenea același articol 38 nu spune textual nici măcar că Judecătorii de Ocol vor putea ordona numai măsurile prevăzute de art. 445—465 și 610—620 pr. civ.; din contră, art. 38 din legea Judecătoriilor de Ocoale, prevede: pe de o parte că Judecătorii de Ocol sunt în drept a ordona „orice” măsuri asigurătoare; iar, pe de altă parte, spune că, în acest scop, vor urma „conformându-se regulilor din pr. civ. art. 455—465 și 610—620”.

Ori, noul articol 467 din pr. civ. dela 1900 prevede și el de astădată: pe de o parte că veniturile generale ale unui imobil se pot nu numai „urmări” pe bază de titlu definitiv, ci se pot „sechestra” în mod asigurător; iar, pe de altă parte, mai prevede, deasemenea, că o astfel de „sechestrare” a veniturilor generale ale unui imobil, se va putea face și ea tot așa cum cere art. 38 din legea Judecătoriilor de Ocoale, adică tot „potrivit art. 610 și urm. din acest cod”.

În consecință, art. 38 din legea Judecătoriilor de Ocoale din 1907, punând astfel principiul că Judecătorul de Ocol este în drept de a ordona orice măsuri asigurătoare, conformându-se în acest scop regulilor din pr. civ., art. 455—465 și 610—620, iar art. 467 din codul de pr. civ. din 1900, punând la rândul-i principiul că sechestrarea veniturilor nemîșcătoarelor este și ea o măsură de asigurare și conservare (5), și că această măsură se poate acorda tot potrivit art. 610 și următoarele din acest cod, rezultă în mod logic că Judecătorul de Ocol este în drept de a ordona și sechestrarea veniturilor generale ale unui imobil ca măsură de **asigurare și conservare**.

* * *

Consuțind în acest mod dreptul judecătorului de ocol de a ordona sechestrarea și urmărirea veniturilor generale ale unui imobil prin coordonarea dispozițiilor C. de pr. civ. dela 1900 cu dispozițiile Legii jud. de ocoale dela 1907, legiuitorul și de mai târziu, conștient, a menținut prin „Legea asupra taxelor de timbru și înregistrare” și cu prilejul, modificării acesteia din 1910, dispoziția art. 20 al. 12 după care sunt supuse la taxa timbrului fix de 2 lei coala :

„Cererile de sechestrul asigurător, de **urmărire**

ronescu: Noul cod de procedură civilă adnotat. Desbateri parlamentare, art. 477, pag. CCXLV;

Legea pentru modificarea legii de procedură civilă, ediția Oficială, Camera Deputaților, ședința dela 6 Martie 1900, pag. 604 și urm.

5) Trib. Ilfov s. Comercială din 25 Septembrie 1905, în „Curierul Judiciar” no. 10 din 1904 și *Em. Dan*, C. de pr. civ. adnotat, ed. 1921, art. 470 no. 5.

3) *Legea pentru judecătorile de ocoale*, ediția oficială, 1908, Expunerea de motive, pag. 9.

4) *Virgil Alexandrescu, Ion N. Cesărescu și George G. Mi-*

generală de venituri, și de popriri, făcute la Judecătoria de Ocoale”...

Și noua „Lege a timbrului și a impozitului pe acțe și fapte juridice” din 1927, actualmente în vigoare, prevede și ea prin art. 12 no. 1 că sunt suse taxelor mai jos specificate :

„Cererile de sechestrul asigurător, de poprire, cererile pentru urmărirea și sechestrarea fructelor și recoltelor prinse de rădăcini precum și cererile pentru urmărirea sub orice formă a veniturilor imobiliare cum și intervențiile la ele, la judecătoria până la valoarea de 5000 lei, 10 lei, etc.”.

Doctrina nu a ezitat nici ea nici un moment, căci același considerațiunil au făcut pe cel mai însemnat comentator al Legii judecătoriilor de ocoale actuală să afirme cu tărie, încă dela apariția acestei legi, că :

„Cererea, pentru urmărirea veniturilor unui nemișcător, fiind personală și mobilă, e de competența judeului de pace, oricare ar fi valoarea nemișcătorului, în temeiul art. 27 (6), după care are căderea de a statua în această materie când valoarea nu depășește suma de 3000 lei. Ori de câte ori, deci, urmărirea veniturilor generale ale nemișcătorului se face până la concurența acestei sume, ea intră în competența în primă sau ultimă instanță a **Judeului de ocol**, după distincțiunile făcute de acest text (7).

În sfârșit și instanțele judecătorești superioare, atunci când li s'a dat prilejul, s'au pronunțat și ele, în interpretarea art. 38 din Legea jud. de ocoale din 1907, în acelaș senz, pentru considerațiunea că

„Deși dispozițiunile acestui text de lege nu vorbește de urmărirea veniturilor unui bun nemișcător, măsură asigurătoare prevăzută de art. 477 și urm., totuși **judecătoria de ocoale sunt în drept a ordona și această măsură**, nefiind nici o rațiune a-i restrânge această competență” (8).

În concluzie, atât legiuitorul, cât și doctrina, precum și jurisprudența, sunt de acord în a recunoaște judecătorului de ocol dreptul de a ordona, în marginile competenței sale, sechestrarea sau urmărirea veniturilor generale ale unui imobil, situat în circumscripția sa teritorială.

CONST. WORTMAN și S. REVICI
Avocați

RECENZIE

DREPT COMERCIAL COMPARAT, de prof. univ. M. Hacman, vol. II, (Editura Curierul Judiciar), 856 pg., lei 450.

Cu ocazia apariției vol. I din acest excelent Tratat de drept comercial comparat, arătăm valoarea doctrinară și juridică a acestei opere de o importanță netăgăduită pentru juriști și cercetătorii acestei vaste ramuri a dreptului privat, prin competența cu care sunt tratate instituțiunile dreptului comercial și impunătoarea contribuție doctrinară și legislativă pusă în serviciul acestei lucrări.

Apariția acestui de al doilea și ultim volum, confirmă în totul meritele relevate cu ocazia primului volum, încât la cele spuse cu ocazia recenziei acestui prim volum, nu avem nimic de adăugat decât constatarea unei originalități mai pronunțate prin observațiile critice personale ce însoțesc expunerea diverselor sisteme legislative cu ocazia examinării societăților, titlurilor de credit, care formează obiectul ultimului volum.

Astfel relevăm observațiunile pe care le face cu ocazia examinării caracterului juridic al soc. în nume colectiv, raliindu-se sistemului englez și german care consideră aceste societăți de drept personale fără a constitui ființe juridice distincte de componenții lor.

De asemenea în examinarea modului cum sunt reglementate aceste societăți în diversele țări, arată acolo unde există, superioritatea sistemelor străine în ce privește constituirea, administrarea, precum și fuziunea, dizolvarea și lichidarea acestor societăți, arătând cum legiuitorul italian și deci și român, a adoptat sistemul mixt, împrumutând dispozițiuni din codurile franceze și germane.

Este demnă de relevat expunerea istorică a evoluțiunii soc. în nume colectiv în diferitele țări, cu care ocazie autorul dovedește o adâncă cunoaștere a diverselor instituțiuni de drept comercial văzute prin prisma dezvoltării lor în decursul veacurilor.

După o scurtă privire asupra soc. în comandită simplă, autorul trece la cercetarea societății, în diferitele legislațiuni, modurilor de înființare, rolul adunării generale, drepturile acționarilor, administrarea lor, lichidarea, etc.

Cu aceeași competență nedesmințită și critică severă sunt studiate toate aceste chestiuni, pentru că după o cercetare sumară a soc. în comandită pe acțiuni, a soc. cu răspundere limitată, a cooperativelor, a asociațiilor în participație și a soc. comerciale străine, să treacă la importanta materie a titlurilor de credit sau de valoare.

Autorul insistă într'un capitol introductiv asupra caracterului juridic al titlurilor de credit, caracterizându-le și definind fiecare fel de titlu pe care practica și nevoia l-a creat, ținând seamă de legislațiile țărilor importante, și arată utilitatea lor în viața noastră de toate zilele.

Trecând la studiul cambiei, după o expunere istorică completă a acestui instrument de credit, autorul pășește la diferențierile ce există în diversele legislații cu privire la natura juridică a cambiei și puterii de circulație.

Astfel în ce privește capacitatea cambială, de unde în dreptul englez cine se poate obliga prin contract, se poate obliga și cambial, în dreptul cambial continental, există restricțiuni în această privință.

În sfârșit, autorul analizează cambia așa cum este reglementată de dreptul nostru comercial, în comparație cu legile engleze, franceze și germane, cu acelaș lux de date doctrinare și legislative.

La finele volumului, autorul tratează despre cek și celelalte titluri de credit.

Încheiem această prea succintă dare de seamă asupra incomparabilei lucrări pe care profesorul și rectorul universității din Cernăuți ne-o oferă, cu nădejdea că nu se va opri la aceste două volume, dând la lumină și celelalte materii netratate.

E. CRISTOFORIANU.

6) Azi art. 65 și urm. din Legea aceel. jud. din 1929.

7) C. Botez, „Noul codice de ședință al judecătorului de ocol 1908” vol. I, observația 2, pag. 509—510.

8) Curtea de Apel București s. I-a din 7 Februarie 1915, sub președinția d-lui Oskar Nicolescu, Președinte, în complotul d. d.: S. Mladoveanu, A. Oprescu, M. Balș, și P. Hagiopol, publicată în *Dreptul* cu no. 26 din 9 Aprilie 1915, pag. 205 și urm., și în *Em. Dan*, C. de pr. civ. adn. ed. 1921, art. 477 no. 19.